

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

Štv. 42.

V Mariboru 20. oktobra 1870.

Tečaj IV.

Usilni pomirivec.

Grof Bismark je s kratkimi besedami povedal celemu svetu, kako zna končati vezdajno strahovito vojsko. Rekel je namreč javno in uradno, da, če se bode Pariz nekoliko časa držal in bode potem od Nemcev ali s silo vzet, ali se bodo Parižani prostovoljno podali, morata dva milijona prebivalcev lakote umreti. — Strahovita je ta misel, in groza mora obleteti vsakega ljudoljuba, ki čuje take besede, in take besede hladnokrvno izreči in dvema milijonoma najgroznejšo smrt pripravljati mora samo častizeljna, oholna in železna duša Bismarkova in njegovega kralja. In žali-bože, če pogledamo na vezdanje stanje Parižanov, moramo reči, da je Bismark resnico govoril. Pariz potrebuje za živež vsak dan naj manj 800 volov in 30.000 funtov kruha in drugih jedi. Če bodo tedaj Parižani kake 4 tedne popolnoma obdani, mora priti konec, kaki se strahovitejši niti misliti ne more in kaki še dozdej v zgodovino ni zapisan. Tisoč in tisoč jih bode glodalo kost lakote in bode našlo smrt na naj strahovitejši način, one pa, ki nje preživijo, bode pobral tifus, griža in še druge hude bolezni.

Žugajoči, blede, s kostmi žugajoči glad se bode tedaj v kratkem postavil na s krvjo popolnoma zalito bojišče in se tamo predstavil kot silni pomirivec, in tim silnejši, ker po izstradanem Parizu se bi še le začela prava pokončevalna vojska po celi Francoski, pred katero trepeče celo železna duša Bismarka.

Lakota, kot strahovito strašilo stoji tudi njemu že pred očmi, ker tudi že nemški armadi zlo pomanjkuje živeža, tako, da so oskrbniki živeža za armado že zdaj zlo zadovoljni, če le morejo najpotrebnejše za armado spraviti. Če bi tedaj Nemci Pariz dobili in bi res hoteli Parižanom z živežem pomagati, tega celo nebi mogli, ker ga sami zadosti nimajo.

Bismark sam je zato že nevtralnimi vladam pisal, da naj one delajo pomirje med bojevajočima se strankama. — Bismark je tedaj tudi že pripravljen nekoliko popustiti, ali pa bode francoska vlada še kaj več privolila Prusom dati, to je drugo vprašanje. Mislimo vendar, da bodo tudi Parižani se prepričali, da od zunaj nimajo upanja pomoči dobiti, in da jih čaka strahovitost bombardiranja mesta in lakote, in bodo tudi mir sklenoli. Ker neizmerna nesreča bi res bila, če bi se najlepše mesto Evrope v razvaline spreobrnilo in več kot dva milijona ljudi najstrahovitejšo smrt našlo.

Kakor se čuje, je Pruska vlada res začela drugim nevtralnimi vladam prigovarjati, da se naj vse skupaj združijo in delajo do tega, da se napravi ko najhitrej mir med Prusko in Francosko. Pravi se tudi dalje, da avstrijska vlada, italijanska in angleška so tudi one iste misli, in da so že koraki storjeni, da se bode posebno pruska vlada silila do tega, da mora napraviti mir.

Pruska stavi te-le pogoje miru: 1. Francoska mora odstopiti Elsassko in neki del Lotringske. 2. Mora ji dati trdnjavno linijo od Belfort-a do Metz-Thionville. 3. Mora ji odstopiti kolonije Pondichery in Isel Bourbon. 4. Mora plačati 2500 milijonov frankov stroškov za vojsko. Dalje misli Pruska, da bi za obe stranki dobro bilo, če bi nemške armade toliko časa še ostale v Francoski, dokler se nebi tamo vlada spet uravnala.

Ali bodo Francozi to vse dovolili ali ne, je težko povedati, mislimo vendar, da bi že bil skrajni čas, če bi se

ti strahoviti vojski napravil konec, ktera dva velika naroda popolnoma pokončati žuga.

Naj se tedaj da spet mir ljudstvu, ktero pri najboljšem izidu vojske vsikdar samo zgubiti mora!

Z bojišča.

10. t. m. se je telegrafiralo iz pruskega glavnega kvartira v Berlinu, da je oddelek armade prestolnega princa pod poveljem generala Tann-a pri Orleansu premagal neki del loarske francoske armade, vjel 1000 mož in 3 kanone. On isti dan so Prusi tudi z nova napadli Cherizy pri Dreux. Imeli so 6 eskadronov konjиков, 2 regimenta pešcev in 1 baterijo. Prebivalci so se jim krepko zoperstavili in napravili barikade po ulicah. Ob 6. uri zvečer so bili Prusi nazaj vrženi, artilerija je vendar ostala na svojem mestu, ter streljaje je požgala en del Cherizy-ja.

Pruski barbarizem je požgal spet v kratkem brez vsakega vzroka francoske vasi Chaville, Massangere, Bisgard in Ablis.

Pri Artenay-u so bili Prusi prav tepeni in nazaj v gojzd vrženi. Izgovarjajo se, da je bil Francoz močnejši.

11. t. m. so Prusi spet začeli napadati trdnjave St. Quintin in Neubreisach, Soisson, Verdun.

8. t. m. je spet Bazaine prodril iz trdnjave Metz, bil se je 6 ur s sovražnikom in jih precej pobil ter njim vzel 600 volov in 500 ovac. Bazaine je vse mestjane, ki so za to, vvrstil med vojake in ima zdaj zopet 100.000 vojakov.

Soisson so Prusi po tridnevni ostri bitvi vzeli, ter je od obeh strani spet padlo mnogo ljudi. Veliki vojvoda meklenburški je trdnjavo obšel. Prusi so v Soissonu vjeli 4000 vojakov in dobili 132 kanonov.

11. t. m. je bila tudi precej ostra bitva med narodno francosko stražo in med Prusi v dolini med Nois-ju in Montreuil-jem, pri kateri so Francozi sovražnike iz dveh močnih položajev vrgli.

Vse obdane francoske trdnjave se dobro branijo in napadajo večkrat sovražnika.

Nemške obsedne armade utrjujejo prav marljivo vasi in kraje, kder so se sestavile. Okol Pariza je že mnogo težkih kanonov nastavljenih in misli se, da se bode streljanje v mesto že te dni začelo. Misli se vendar, da z majhnimi kanoni ne bodo mogli nič opraviti, ker trdnjava, ki je okolo mesta, je eno miljo od mesta, morajo tedaj pripeljati zlo velike kanone, z 90 funt. krogli. Francoski prostovoljci so Prusom zlo sitni, ter jih v vseh krajih od dné do dné bolj napadajo.

Med nemškimi vojaki je na bojišču postala nesloga, in pred kratkim so se pruski in bavarski vojaki pred Parizom tako pretepli, da je ostalo na obeh straneh več ranjenih in mrtvih. Vzrok je bil ta, kar je celo vrjetno, da Prusi postavljajo na vsako dobljeno reč samo prusko zastavo — črno-belo — Bavarci pa so zahtevali, naj se postavi ali nemška zastava — črno-rudeče-žolta — ali pa na one stvari, ktere dobijo Bavarci, bavarska zastava — belo-modra. — Med južno in severno Nemčijo je tedaj spet prepir, pa tudi drugače biti ne more, če pogledamo na neprenesljivo ošabnost pruskih junkerjev.

Garibaldi je dobil povelje čez vse prostovoljce pri Vo-

gezib, h katerimi tudi spadajo neke trume rednih vojakov.

15. t. m. je bila precej velika bitva pri Parizu, pri kateri so bili Prusi pobiti in so zgubili 3000 vojakov.

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

(Konec.)

Koliko je sadno drevo vredno.

Ta sestavek je že v veliki pratiki lanskega leta priobčen; toda nič ne dé, vrednosti je tolike, da bi si ga moral vsak posestnik na palcev nobet zapisati, ki le dva sežnja lastnega zemljišča ima, da ondi sadno drevesce vsadi. Ves sestavek se tako-le glasi:

Da na to vprašanje odgovorimo, moramo najpoprej odgovoriti na vprašanje: „Koliko stroškov nam prizadene sadno drevo?“ Stroški enega sadnega drevesa se ves čas, dokler raste, morejo rajtati tako-le:

Mlado drevesce se je kupilo za	30 kr.
Stroški za različna dela pri njem:	
Od 1. do 10. leta	1 gl. 10 "
Od 10. do 20. leta	— " 48 "
Od 20. do 60. leta	3 " — "
Skupaj	4 gl. 88 kr.

Tedaj vsako leto 5 do 6 kr.

Drugo vprašanje pa je: „Koliko pridelamo od enega sadnega drevesa?“ Če tudi sadnih plemen imamo in sicer precej žlahnih, kakor so n. pr., nekteri kosmači (Reinette) in drugi, ki začno že v tretjem ali četrtem letu roditi, se vendar še le od desetega ali petnajstega leta more bogateji pridelek pričakovati, kteri se do 40. leta vsako leto bolj množi, potem pa pojemlje.

Po obilih skušnjah se more pridelek enega sadnega drevesa, počez vzet, vsako leto ceniti na 30 kr. od 10. do 20. leta, na 3 gl. od 20. do 30. leta, na 5 gl. od 30. do 50. leta, na 4 gl. od 50. do 60. leta. Po tem takem bi po tej cenitvi eno sadno drevo od svojega začetka do konca vrglo kakih 175 gl., ali to na vsa leta razdeljeno, vsako leto blizo 3 gl., 3 gl. pa so obresti ali činzi od blizo 70 gl. kapitala. Vprašamo zdaj: Kteri drug kmetijsk sadež donaša gospodarju tolikšen dobiček, ker prostor enega sadnega drevesa po čez le kaka dva štirjaška sežnja znaša. Zato ne moremo dosti vpiti: „Sadite sadna drevesa!“

Obdelujte jih „umno“, ravnajte jih „marljivo!“ Ljudi je čedalje več na svetu; raztegniti zemlje ne moremo; ali to se da storiti, da vsak prostor porabimo in iz zemlje vlečemo, kolikor le moremo, tako sestavek uči.

Dragi Slovenci! videli ste, kako mnogovrstno se sadje obrniti in v velik dobiček porabiti dá. Naj toraj vsak posestnik poskrbi, saj nekaj sadnih dreves posaditi. Gotovo mu bodo njegovi otroci in še unuki za to hvaležni. Bog z vami. —

*Kder prostor imaš, postavi drevo,
Sadja obilno doneslo ti bo.*

Pojasnila

postave gledé povzdige reje goveje živine.

K §. 6.

O popisu plemnih bikov, krav in junic.

Popis živali se lahko spravi v posebne tabele.

Te tabele se lahko popišejo in so, ena proti drugi stavljene, točen in lep pregled števila, plemena, zaroda in dobička goved posameznega okraja in cele dežele.

Iz takih tabel se vidijo prednosti in napake reje, kar je velike koristi. Ker imajo te tabele tudi statistično vrednost, bi prav ugajalo, in bi ogledovalnih komisij ne stalo dosta truda, ako bi po tem načinu ne popisovale samo bikov, krav in junic, ampak tudi konje, vole, ovce in prešiče posameznih gospodarjev. Po tem načinu bi se dal doseči splošen pregled vsega stanja živine na Štajerskem, kar bi bilo prav padučilno in koristno.

V take tabele za bike bi se naj zapisovalo, ime in bi-

vališče živinorejčeve, zaporedno število, plemena, starost, leto, mesec, barva, rasti, reja, v hlevu, na paši, vrdevanje in snaga, kakošni hlevi, kolikrat je brejlil, število storjenih telet in telic, za zarod, zarod podeduje njegove lastnosti, v opazko pa bolezn, poginilo (pocépalo), vzroki in posebnosti. V tabele za krave in junice (telice) pa se naj zapiše: ime in bivališče živinorejčeve, zaporedno število, plemena, stara, let, mesecev, barve, rasti, reja, v hlevu, na paši, vrdevanje in snažnost, kakošni hlevi, število mladih telic, za zarod, zarod podeduje njene lastnosti, letna korist (užitek), pintov (bokalov) mleka, v opazko, bolezn, poginilo, vzroki, in posebnosti.

K §. 8.

O rabi plemnih bikov za plačilo.

Te zapovedi so v §§. 11. 12. 13. 14. in 15.

Reja nima dobrega uspeha, dokler ni tudi tisti, ki kot zasebnik redi plemnega bika in ga posoja za vbreenje plemnih krav primoran, da je njegov bik brezmadežne rasti, plemenu priličen in za zarod sposoben. Drugače bi si lahko omislil tak zasebnik tudi nepristojnega bika, ki ima mnogo napak in bi tako že zboljšano pleme zopet pokvaril.

Po osmem §. te postave bi taka določila veljala le za onega zasebnika, ki za plačo posoja bika; tedaj za onega vse to ne velja, ki posoja bika brez plačila in tak zasebnik bi smel po takim kupiti in imeti bika, kakoršnega bi sam hotel. — Upamo pa, da se bode vsak lastnik plemnega bika, naj ga že posoja za plačilo ali brez plačila, ravnal po pametnih določenih postave, ter se bode občenemu blagru podvrgel. Upamo pa tudi, da bode lastnik plemnih živali tako pameten, da ne bode peljal plemne krave ali junice k biku, ki bi mu zarod pokvaril in tako gospodarjeve dohodke zmanjšal. —

Nakupovanje in razdelitev ruskega lanenega in drevesnega semena in plemnih svinj.

1. Nakupovanje ruskega lanenega semena.

Osrednjemu odboru je vis. c. k. kmetijsko ministerstvo dovolilo, da sme za 200 gold. nakupiti ruskega lanenega semena.

Isti kmeti, ki si hočejo tega semena naročiti, naj se pismeno oglasijo v pisarni kmetijskega društva ter ob enem povedó, koliko ga potrebujejo. Cena bode kolikor mogoče nizka.

2. Nakupovanje in razdelitev drevesnega semena.

Visoko c. k. kmetijsko ministerstvo je namenilo 500 gl. da se z njimi nakupi dobro drevesno seme.

Kdor hoče tako seme dobiti, naj se do konca mesca novembra v društveni pisarni ustmeno ali pismeno oglasi.

3. Nakupovanje in razdelitev plemnih svinj.

Visoko c. k. kmetijsko ministerstvo je 1000 goldinarjev namenilo, da se nakupijo in potem razdelijo plemne svinje, posebno pa merjasci angleškega plemena.

Te svinje bodo se nakupile v kratkem; isti kmetovalci, ki si plemnih svinj ali merjascev angleškega plemena naročiti hočejo, naj nam to ali neposredno, ali pa po podružnici do konca mesca oktobra naznanijo.

Svinje bodo se oddajale po znižani ceni proti temu, da se merjasci za mali denar tudi v vsi soseski eno leto rabijo; po končanem letu pa se naj poročá, ali so rodovitni, kako se krmijo in ali so za pitati ali ne.

V Gradcu, 5. septembra.

Osrednji odbor štaj. kmetijskega društva.

Dopisi.

Iz Ptuja. 9. oktober je bil za tukajšne čitalnične ude spet vesel večer; g. Herman je iz Gradca prišel čitalnico obiskat ter pripovedovat, kako težek stan ima zdaj kot deželni odbornik, ker ga trdi Nemci odborniki nič nočejo poslušati. Koliko krivic se nam v Gradcu godi, ne moremo naštevati, pa g. Herman bode po časnikih vse razodel, kar v delavnosti deželnega odbora ni spodobno in pravično. —

Dasiravno je gromelo in se bliskalo, se je vendar zbrala lepa peščica g. čitalničarjev. Veseli smo bili blizo do pol noči.

Da pa se tudi nemškutarji veselijo, so si brž izbrali nekega mestjana, ga vržejo na voz, se vprežejo ter spremenišči se v nemškutarke volččke zapeljajo moža z velikim kričem v kavarno. Tam so hudo slavili svojega slavljenca, ako kateri izmed njih ni dosti kričal, je dobil zaušnico od sosedu, tako da so si nemškutarški volččki sami med seboj rogove krhali.

Med tem pa so se bili Slovenci že zdavnaj razišli k počitku, g. Herman sam je pa spal v neki privatni hiši. Pa naenkrat ga zbudi neki poseben hrup, in mislil je s početka, da Hrvati ženejo veliko krdelo svinj po ulici, ki sila krulijo, da jim sledi truma puranov, kokotov in kokoši, ki vsi prepevajo in kokodačejo, pa kakor da bi konji razgetali, mačke po strehah se lovile itd. Ali kmalu se raztolmači zunajni krik. Mačnica (Katzenmusik) je jedino sredstvo tukajšnih hvaležnih mestjanov, ki ž njo častijo poslanca in deželnega odbornika, kateri vse svoje moči, vse svoje življenje žrtvuje za narodni napredek, za poboljšanje našega revnega stana. Posebno pa Ptujčani se skoz mačnico zahvaljujejo Hermanu za to, ker jim je realno gimnazijo spravil v mesto; fej! sram vas bodi, vas nesramnih kulturträgerjev ptujskih! Če bote tako delali, kmalu ne dobite poštenega človeka v vaš „Mačnik“ (Ptuj), dokler Slovenci ne bodo sami malo posnažili ta „Augiasstall“, ter mačkam parklje izpipali in repe posekali.

No kaj pa Vi g. dr. Strafela? kje pa je v nedeljo bilo vaše županstvo? Ali bote vaše mačake tudi obsodili vsako za 5 gl. kazni. Saj se ne morete izgovarjati, da jih ne poznate! Tudi se Vam ni bati, da bi višja oblast Vašo razsodbo kasirala, kakor je tisto razdrla, ko ste zavoljo slovenskih pesmi čitalnico obsodili za 5 gl. Ali vaša ušesa so, brž ko ne, že od vaših mladih let bolj po mačinsko kakor pa po slovensko izrejena; vsled vaše muzikalne omike ni toraj pričakovati, da bi pokregali ptujške koncertiste.

Iz Šmarja. 10. oktobra. Pravila našega društva „Naprej“ so potrjena, odloko o tem nam je vendar celjski glavar Schönwetter poslal v nemškem jeziku, če ravno smo slovensko vložbo dali. Dr. Vošnjak je, kot predsednik začasnega odbora, poslal odloko naravnost ces. namestniku g. bar. Kübek-u v Gradec, kot dokaz kako da e. k. uradnije spolnujejo vladne ukaze zastran ravnopravnosti jezika, in da so Slovenci prav imeli, ko so zastran tega v zadnjem deželnem zboru vlado interpelirali. G. ces. namestnik je taki odgovoril z prav uljudnim dopisom, v katerem izreka svoje živo obžalovanje, da je okrajni glavar celjski nasproti odločnim ukazom, gledé rabe jezika v uradnem občevanju z ljudstvom ravnal in na slovensko ulogo društva „Naprej“ nemško odgovoril. Ob enem se graja okrajni glavar zaradi tega zapovedim nasprotnega ravnanja in se njemu ostro naročuje, da se mora v prihodnje natanko držati dotičnih ukazov. Nemško odloko pa mora okraj. glavar celjski nazaj vzeti in oddati rešenje v slovenskem jeziku. Iz namestnikovega pisma se kaže, da uradniki samovoljno prezirajo više ukaze. — Če je temu res tako? — Naše društvo bo pa še le prihodnji mesec začelo svoje javno delovanje, ker še društveno stanovanje ni pripravljeno. Upamo, da bode njegovo delovanje bolj živo, kakor je bilo ono mariborskega političnega društva, o katerem smo samo čuli pred poldrugim letom, da se je ustanovilo.

Od Ščavence. 13. okt. 1870. Predragi mi „Slov. Gospodar!“ Ne morem se zdržati, da ti nebi pisal nekatere zlo potrebne reči, katere meni zlo na srcu ležijo. Jaz poznam mnogo ljudi, kateri si močno želijo, da bi se ustanovilo katoliško-slovensko politično društvo. Jaz rečem, zlo nam ga je potreba. Da bi se vendar čast. g. duhovni ali pa učeni poprijeli tega, ker mi prosti kmetje se ne moremo tega lotiti, kateri pa bi se lahko, tistim pa je to trn v peti. Knjigo smo si kupili, pa kaj nam pomaga samo knjiga, nekteri je še morebiti pregledal ni, da bi znal kaj pomeni.

Ravno zdaj ko te vrstice pišem, mi pride na misel staro prerokovanje: Kdar bo iz vsake bajte gospod izšel, ne bo dobro več na svetu. Pa resnično je to, dragi mi bratje slovenski, Vi mi bote gotovo potrdili kar Vam pišem, ker že zdaj se nam slabo godi. Znano je vsakemu, kako nas je slabo vreme nadlegovalo da smo komaj otavo posušili, potem je prišlo naenkrat sejanje, pa hvala Bogu da je tako ugodno vreme, bomo vendar lahko naše delo opravili. Po opravljenih najvažnejših gospodarskih delih smo še navadno

morali cesto nasipati, zdaj nam tega vendar več ni potrebno, ker navazanje cest je prodano, in sicer za velik denar. Imenito je vendar pri tem to, da smo mi reveži kmeti morali vsikdar ceste v četirih ali petih dneh zgotoviti, oni, ki pa jo bodo zdaj za dragi denar navazali, imajo za to čas celi mesec. — Tako se ubogemu kmetu godi. Z Bogom!

Slov. rodoljub.

Od sv. Miklavža v Ijutomerskih goricah.

Mnogo sem že popisal iz našega kraja, samo o naši šoli še nič. Tedaj Vam hočem tudi našo šolo na kratkem popisati. Pet let je že preteklo, da so farmani izrekli željo, da hočejo staviti novo šolo, ker stara šola ima samo eno sobo za uk. To je tudi izreklo šolsko svetovalstvo. Rekli so tudi: Eno leto naredimo opeko, drugo leto pa sezidamo šolo. Tisto leto, katero so izrekli, da bodo opeko delali, je že bilo šestkrat, in tisto leto, ko so izrekli šolo staviti, je že bilo štirikrat, a zdaj še ni opeke, nove šole pa še manj. Tedaj ni zadosti samo izreči, ampak se mora izrečeno tudi izpeljati. Misli si mora vsak, da je šola na velik hasek. Kaj pa boste počeli z vašimi otroki, ako ne boste imeli šol? kajti imamo tukaj blizo 250 otrok za uk, soba pa je mala, tedaj se ne morejo vsi otroci celi dan podučevati, ampak so razdeljeni tako, da učenci II. razreda imajo 3 ure predpoldan šolo, katere uči g. nadučitelj, učenci I. razreda pa imajo 2 uri popoldan šolo, katere uči g. podučitelj. Kaj in koliko se otroci v teh urah naučiti zamorejo, si lahko vsak misli. — Tedaj Miklavževčani! zbudite se iz vašega spanja in zidajte novo šolo! „Saj bo za blagor vaš in za blagor vaših otrok.“

M. R.

Iz globoke jame blizo Cerkovec 15. okt. —

Marsikteri, ki naš okraj pozna, bo si morebiti mislil, kje pa neki je ta globoka jama, da še nisem nič slišal o nji, in tudi dobro vem, da se v Cerkovski županiji nobena vas tako ne imenuje. Dragi moji čitatelji, če vas je kateri hodil ali se vozil po cesti od Sesterž do Sikole pretekla dva meseca, bo gotovo znal, kje je tista jama, pa ni samo ena, temoč celo dve in to prav lepi in globoki.

Sveta vera nas uči, da ne zadostuje, če se človek samo kristjan imenuje, temuč potrebno je, da stori tudi svoje kristjanske dolžnosti. Ravno tako tudi ne zadostuje, če se kateri imenuje samo srenjski predstojnik ali župan, svojih dolžnosti pa kot taki celo ne izpolnuje; posebno pa bi moral župan tudi gledati na srenjske ceste, da so po zmožnosti popravljene in ob pravem času, in da se tako in sploh vse hudo od srenje odvrača. Zdjaj pa vprašam Vas, cerkovski, dosedajni župan A. T. ali vse hudo odvračate od srenje, morebiti s tim, da puščate na srenjski cesti tako globoke jame in mlake, da se skorej ne more čez nje priti? Da, na nekem kraju pa niti mosta ni. To gotovo ni odvracanje hudega, temoč podlaga hudemu, ker če se še ravno dozdej velika nesreča ni zgodila, se je tamo strašno mnogo klelo, in uboga živina je morala tudi strašno mnogo trpeti. — Vsak, ki tamo hodi, spozna, da Vi imé župan zastonj imate, ker nimate skrbi za take stvari, ki so Vam izročene. Na srenjsko premoženje tudi ne gledate preveč, ker to, kar bi se prej dalo napraviti z 2 gold., bode zdaj prišlo na 10 gl., Iz vsega tega, dragi Vi Cerkovčani lahko vidite, kako pridnega župana imate. Če pa bi se Vam, srenjski predstojnik, račun nekoliko preveč oster zdel, idite k tistim globokim jamam in mlakam, in boste se sami prepričali, da sem resnico govoril in boste na lastna ušesa čuli psovanje, katero Vam po pravici gre. Moje imé Vam tudi naznanim poznej, če boste to zahtevali.

Neki, ki je že imenovane mlake s svojo ubogo živino večkrat pregazil. Z Bogom! ti pridni in skrbni „Gemeinde-Vorstand in Cirknitz“. — Srenjčan, ki v korist vseh resnico govori.

Politični ogled.

Njih Velič. cesar je ukazal, da se naj delegacije snidejo že 21. novembra v Peštu. Državni zbor, ki se bode spet začel 7. novembra, bo tedaj trajal samo 14 dni, pravi se vendar, da se bode spet sošel meseca januarja, ker bodo delegacije le samo 4 tedne zborovale. Dunajska vlada napenja vse mogoče sile, da bi se v Česki pri neposrednih volitvah izvolilo, ko največ ustavo-vernežev, posebno mnogo si pa prizadeva, da bi se to zgodilo v velikem posestvu.

Na Dunaju je spet ministerska kriza, ustavoverneži hočejo namreč, da Potocky, Taaffe in Petrino naj odstopijo iz ministerstva in se naj imenujejo drugi ministri izmed ustavovernih državnih poslancev. Dalje pa se pravi, da bo Petrino prevzel tudi kupčijsko ministerstvo in da Depretis postane namestnik v Trstu. Naj se imenuje kakorkoli ministerstvo, nobeno ne bode dolgo ministrovalo, katero se ne bode pobotalo z avstrijskimi Slavjani.

Večina c. kr. namestnikov je zdaj na Dunaju, kaj neki tam kubajo, bomo v kratkem zvedeli.

Knjaz Karlos Auersperg vodi zdaj volitve na Českem. Pred kratkim je predsedoval pri nekem shodu ustavovernežev in je med drugim tudi rekel, da se morajo zdaj vse mogoče strune napeti, da se reši ustava in ostane taka kakor je zdaj. Neki listi znajo tudi, da pride C. Auersperg v ministerstvo in bode celo predsednik ministerstva.

Iz Francoske. Ko je Gambeta prišel v Tours, je izdal vladino proklamacijo, ki pravi, da se hočejo Francozi biti do zadnje kaplje krvi. Dalje pravi: Vlada ni našla v Parizu niti kanon niti orožja, zdaj se pa že v Parizu nahaja 400.000 orožene narodne straže, 100.000 tje kaj poklicane mobilne straže in 60.000 regularnih vojakov. V fabrikah se noč in dan lijejo kanoni, ženske napravijo vsak dan 1 milijon patron itd., vsak bataljon ima dve mitrelezi in bo dobil tudi dovolj lahkih kanonov. V trdnjavi se tudi nahajajo mornarski vojaki, in je tamo mnogo dobrih topov. Dozdaj je le dobro streljanje iz kanoñ zabranilo, da se še sovražnik ni mogel bližati trdnjavi. Vsa pariška trdnjava, ki je imela do 4. septembra t. l. samo 500 kanon, jih ima že zdaj 3800, in še noč in dan lijejo, vse prebivalstvo je strašno navdušeno za vojsko, in vsak stoji na svojem mestu. Vse armade so z vsem potrebnim oskrbljene.

Italijanski kralj je sprejel deputacijo, ki mu je naznanila, da so ga Rimljani spoznali za svojega kralja.

Italijanski vladni listi pišejo, da se bo izdala posebna postava, ktera bode odločila, kako se papežu zagotovi svobodno izvrševanje duhovske višje oblasti in njegova svoboda, tudi je podeljena amnestija vsem političnim zločincem in prestopnikom v Rimski.

Italijansko vlado bodo vse druge katoliške vlade navorjale, da naj vsaka nekaj prinese za papeževe dohodke.

Iz Florence se piše, da bo princ Amadeo nastopil španjski prestol, če bode večina ljudstva za njega glasovala. Bo vendar težko kaj.

Novičar.

(Svaritev.) Nek žid obiskuje farovže, prinaša lažljive priporočbe od sosednih duhovnikov, pravi, da je iz Gradeca od Morokuti-ja, ki vse blago pod ceno razprodaja, in ponuja platno za dober kup. Nektero blago, n. pr., tepihe, bele in modre robece ceni očitno pod ceno, v tem slepari, da potem svoje malovredno platno za dragi dnar prodá. Malih reči ne dá, kdor tudi platna ne vzame. Tudi ponuja, ako si kdo hoče pri njem kaj naročiti, potem pobriše, in po njem ni več duba ni sluha. Vsak se ga naj varuje, ker je že mnoge goljufal.

(Železnica) iz Ljubijane v Trbiš se bode gotovo že odprla 20. oktobra t. l.

(Dominik Čolnik,) veliki posestnik v Drvanju v slov. Goricah, izvrsten sadjerejec in gospodar sploh, je pri graški razstavi dobil srebrno medalijo za razstavljene kmetijske pridelke. On se tudi zlo trudi, da bi mogel vpeljati med svoje rojake umno sadje- in vinorejo, upamo pa tudi, da bode njegov trud in lep izgled imel dober uspeh.

(† G. Martin Kopač,) veliki posestnik pri sv. Jurju na Slatini je 14. oktobra t. l. zvečer umrl na Slatini po kratki bolezni. Ranjki je bil izvrsten rodoljub, ki je po vseh močeh podpiral vsako narodno podvzetje in tudi pri volitvah deželnih poslancev marljivo delal za to, da so se volili narodni poslanci. Njegova rodbina zgubi v njem skrbnega očeta, Slovenija pa prav zvestega sina. Bog mu daj večni pokoj! —

(Latinsko-slovenski slovar), ki nam je res potreben in še nam bode prihodnjič bolj, če res dobimo slovenske gimnazije, se je že začel pisati v Mariboru, kakor se to kaže iz sledečega oznanila, ki se bere v 121. št. „Slov. Naroda“: Prošeni smo, o tem delu sledeče pisemce slov. književnikom

prijaviti: „K vesti, katero „Slov. Nar.“ v št. 120 o slovarju prinaša, pristavljam, da se slovar že spisuje. Da pa bode to delo veljavnejše, dobro čutim, kako mi je podpore kolikor mogoče več slovenskih pisateljev treba. Zato prav srčno prosim vsakega, kdor ali že ima kaj za tak slovar napisanega ali pa sploh namerja k njegovemu izdelanju kaj pripomagati, naj meni že napisano pošlje ali pa z menoj v pripisovanje (korespondenco) stopi, da mu načrt tega dela pošljem in se z njim porazumevam. Kajti je z vsega začetka potrebno trdne podlage in enojnega načela pri spisovanju se držati. Pri vredovanju me bodeta, kakor mi obetata, gg. Majciger in Šuman podpirala. Po takem načinu postopanja utegne slovar pravo narodno delo postati.

Janko Pajk, c. kr. prof. v Mariboru. (Pogorelcem v Postojni) je Njih Veličanstvo cesar poslal znamenito darilo 500 gold.

(Napredovalna šola za učitelje spodnje Štajarske) je bila v Mariboru meseca septembra. V tej je bilo deset rednih poslušalcev, izmed katerih so štirje dobili vsak po 40 gold. od izobraževalnega društva v Gradcu. Tudi mestni učitelji in neki iz okolice so se vdeleževali te šole. Ravnatelj g. dr. Elšnik je učil splošno računstvo, teloslovje in risanje, g. Stoper zemljopisje, povestnico in prirodopis, g. Essel natoroslovje, g. Markl telovajo. Vsi nauki so se razlagali v slovenskem jeziku. Ali kaj? —

(Viša realka) v Mariboru se bode odprla 20. okt. t. l. (Na mariborski gimnaziji) so dijaki viših razredov prosili pri vodju, naj bi se v prihodnje učil slovenski jezik eno uro več na teden. G. vodja tega ni dovolil in je dijake hudo pokregal.

(Nesreča.) Nek kmet je pretekli teden našel v ljubljanski okolici granato, ki je bila obležala na polju pri topničarskih vojaških vajah. Ko jo je radoveden vzel v roko, razpoči granata in revežu raztrga roko na drobno tako, da so mu jo morali še tisti dan odrezati. Previdnosti je treba vsikdar pri tako nevarnih stvareh, posebno pa bi moralo tudi vojaško zapoveljstvo paziti na to, da se take nevarne stvari nebi razpolagale po polju.

(G. Jordan,) lastnik časnika „Zukunft“ in njegov vrednik Vilimek sta oba zaprta brez vsake razsodbe zastran nekega stavka, v katerem je državni pravnik našel razžaljenje Njih Veličanstva. Tedaj se je spet začelo v Avstriji preganjanje žurnalistov.

(Nove telegrafične stacije) v Štajarski so se odprle v Ljutomeru, Burgavi, Hartbergu, Ilcu in Štancu.

Tržna cena pretekli teden.	V Varaž-		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	3.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	54	5	—	5	20	4	50
Rži	3	53	3	75	4	—	3	80
Ječmena	3	—	3	10	3	50	3	80
Ovsa	1	95	1	80	2	30	2	20
Turšice (koruze) vagan	2	63	4	—	3	40	3	60
Ajde	2	60	2	90	3	50	2	40
Prosa	2	80	2	90	3	50	2	50
Krompirja	1	20	1	30	1	30	1	—
Govedine funt	—	24	—	27	—	26	—	26
Teletnine	—	24	—	30	—	26	—	28
Svinjetine črstve funt	—	30	—	28	—	26	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	10	50	8	50	11	50
" 18" "	—	—	6	30	0	—	—	—
" 36" mehkih "	4	—	—	—	6	20	8	50
" 18" "	—	—	4	60	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	80
" " mehkega "	—	50	—	50	—	45	—	70
Sena cent	1	30	1	60	1	70	2	—
Slame cent v šopah	1	20	1	30	1	—	1	80
" " za steljo	1	—	1	—	0	70	1	—
Slanine (špeha) cent	42	—	42	—	40	—	38	—
Jajec pet za	—	8	—	10	—	10	—	10

Napoleon dor velja 9 fl. 92 kr. a. v.

Ažijo srebra 122.25.

Narodno drž. posojilo 66.50.

Loterijne srečke.

V Trstu 15. oktobra 1870: **84 56 7 43 1**

Prihodno srečkanje je 29. oktobra 1870.